

Tolupanowie. Antymon i bezkarna śmierć

15 marca 2014

San Francisco de Locomapa, to jedno z terytoriów ludu Tolupan (Jicaque), rdzennych mieszkańców Hondurasu, żyjących w tym regionie od ponad 5000 lat. San Francisco jest także miejscem zbrodni do której doszło 25 sierpnia 2013 roku. Armando Fúnez Medina (46 l) , Ricardo Soto Fúnez (40) i Maria Enriqueta Matute (71) zostali zamordowani przez Selvina Matute i Carlota Matue. Napastnicy wynajęli broń od firmy Bella Vista Mining Company, która dzięki bardzo dyskusyjnej koncesji górniczej wydobywa antymon z okolicznych gór bez zgody wspólnoty. Oba mężczyźni byli zatrudnieni jako drwale nielegalnie ścinający drzewa z górskich zboczy. Ofiary natomiast to członkowie Szerokiego Ruchu na rzecz Godności i Sprawiedliwości (MADJ), którzy protestowali przeciwko górnictwu, nielegalnemu wycinaniu drzew oraz instalacji zapory wodnej na terytorium Tolupanów.

Społeczność rozpoczęła blokadę 12 sierpnia 2013 roku, zatrzymując pojazdy, wypełnione antymonem i nielegalnie pozyskanym drewnem. Następnie przekazała odpowiednie sprawozdanie na policję, która w zasadzie pozwoliła zatrzymanym ciężarówkom na odjazd. Społeczność honduraskiej policji wobec inwestorów przekłada się na niewielkie zaangażowanie w ściganie przestępców winnych zbrodni. Nakaz zatrzymania duetu Matute, który zamordował działaczy został wydany, napastnicy wciąż jednak przebywają na wolności. Są

ostrożni, niedawno byli widziani na terenie pobliskiej wspólnoty, Las Brisas, a mówi się nawet, że tam mieszkają. Przypuszczalnie podróżują w nocy. Policja ma posterunek w pobliskiej miejscowości El Ocotal, ale nie posiada własnych pojazdów. Korzysta z gminnych środków transportu, a nawet samochodów spółki górniczej, tej samej, która zatrudniła gangsterów Matute, zastraszających społeczność.

Śmierć aktywistów i seria zastrasznień zmusiły wielu działaczy do ucieczki. Niedawno przedstawiciele lokalnej społeczności i organizacji przywitani powracających sześciu działaczy MADJ, którzy wraz z dwunastoma innymi uciekli z terytorium Tolupanów sześć miesięcy temu, tuż po masakrze. Greg McCain opisał te spotkanie jako słodko-gorzkie. „Łzy radosnego zjednoczenia mieszały się z łzami po trójce, która została zastrzelona”. Zbiorowy mord na działaczach skłonił do interwencji Międzyamerykańską Komisję Praw Człowieka (IACHR), która wywarła nacisk na rząd Hondurasu. Po dziesięcioleciach obojętności wobec losu Tolupanów, IACHR była pierwszą tak znaczną organizacją, która zwróciła się do krajowego rządu o zaangażowanie na rzecz zmian. Gesty nie będą jednak wiele znaczyć jeżeli pozostaną tylko pustą obietnicą.

Jak wylicza Greg McCain, trudno jest określić dokładną liczbę Tolupanów zabitych na przestrzeni ostatnich lat. MADJ informuje, że od 2002 roku co najmniej dziewięciu członków plemienia Tolupan z obszaru San Francisco zostało pozbawionych życia. Departament Sprawiedliwości USA w 2000 roku opublikował raport, a w nim dane mówiące o zamordowaniu 43 rdzennych mieszkańców Hondurasu, wśród których wymienieni są także Tolupanowie. Wielu tamtejszych działaczy indiańskich zginęło z rąk uzbrojonych bandytów, będących na ogół na usługach właścicieli ziemskich. Według organizacji zajmujących się ochroną praw tubylczych i praworządności w Hondurasie, można mówić o co najmniej 43 zgonach na tym tle, tylko na przestrzeni ostatnich pięciu lat. Zamordowani działacze pochodzili z różnych grup etnicznych: Lenka, Maya-Chorti,

Tolupan, Xicaque i Garifuna. Dodatkowo w 2005 roku Komisja Praw Człowieka ONZ potępiła doniesienia o śmierci co najmniej 58 Tolupanów, którzy przeciwstawiali się inwazji na swoje ziemie. Sekretarz ds. Etnicznego Rozwoju Hondurasu informuje z kolei o zamordowaniu 57 Tolupanów. Juan Antonio Mejia Guerra konstatuje, iż 57 Tolupanów pozbawionych życia z rąk przestępców, którzy nie ponieśli żadnych kar za swe zbrodnie, czyni członków tej grupy etnicznej „najbardziej męczeńskim z dziewięciu ludów tubylczych, nadal mieszkających w Hondurasie”.

Opracowanie: Damian Żuchowski
Dla „Wolnych Mediów”

ŹRÓDŁA

1. Greg McCain, „Indigenous Tolupanes Return to Their Territory with IACHR Orders of Protection”
<http://upsidedownworld.org/main/honduras-archives-46/4734-honduras-indigenous-tolupanes-return-to-their-territory-with-iachr-orders-of-protection>
2. Juan Antonio Mejia Guerra, „Dignity And Justice For The Tolupan People”
<http://hrohblog.files.wordpress.com/2013/10/translated-version-of-dignidad-y-justicia-para-el-pueblo-tolupc3a1n.pdf>
3. Caracterizacion Cultural Del Pueblo Tolupan
<http://www.sedinafroh.gob.hn/index.php/tolupanes>
4. “MADJ Condemns Murder of Indigenous Tolupan Activists by Mining Company”
<http://quotha.net/node/2558>